

जिल्हास्तरीय कृषि यांत्रिकीकरण उपअभियान
कार्यकारी समिती रद्द करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय, क्रमांक : कृवपदुम-१९०४५/२५/२०२५-MAG-CA(E-१४०२९७९)
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय विस्तार, मुंबई- ४०० ०३२
दिनांक: २० नोव्हेंबर, २०२५

संदर्भ :-

- १) शासन निर्णय, कृषि व पदुम विभाग, क्र.कृयांयो-१०१४/प्र.क्र.१२४/४-अ, दि.०३ जून, २०१४
- २) शासन परिपत्रक, कृषि व पदुम विभाग, क्र.संकीर्ण-०९१९/प्र.क्र.२२१/१४-अ, दि.०४ नोव्हेंबर, २०२०
- ३) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्र.कार्यशा-२०२५/प्र.क्र.०६/म-८, दिनांक ०९ एप्रिल, २०२५

प्रस्तावना :-

कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभागाच्या संदर्भ क्र.१ येथील दिनांक ०३ जून, २०१४ च्या शासन निर्णयान्वये, १०० टक्के केंद्र पुरस्कृत कृषि अभियांत्रिकीकरण ही योजना सन २००१-०२ पासून कृती आराखड्याअंतर्गत राबविण्यात येत होती. केंद्र शासनाने सदर योजना सन २०१३-१४ या आर्थिक वर्षापासून बंद केली असून बाराव्या पंचवार्षिक योजनेमध्ये सन २०१४-१५ पासून कृषि विस्तार व तंत्रज्ञान अभियान राबविण्याचे निश्चित केले. सदर अभियानांतर्गत कृषि यांत्रिकीकरण उपअभियानाचा अंतर्भाव केला. सदर अभियानांतर्गत एकूण आठ घटक असून, घटक क्रमांक १ व २ हे यंत्राची प्रात्यक्षिके, प्रशिक्षण व तपासणीबाबत होते. हे दोन्ही घटक १००% केंद्र पुरस्कृत असून, उर्वरित ६ घटकांसाठी केंद्र व राज्य शासनाच्या निधीच्या हिश्याचे प्रमाण ७५:२५ टक्के असे होते. त्यानुसार जिल्हास्तरीय घटकनिहाय वार्षिक कृति आराखडा तयार करून कार्यकारी समितीस सादर करणे, विविध लाभार्थी निवडीची कार्यवाही करणे यासाठी जिल्हास्तरीय कृषि यांत्रिकीकरण उपअभियान कार्यकारी समिती गठीत करण्यात आली होती.

सन २०२१-२२ या आर्थिक वर्षापासून RKVY-RAFTAR अंतर्गत कृषि यांत्रिकीकरण उपअभियान ही केंद्र पुरस्कृत योजना राबविण्यात येत असून, केंद्र व राज्य हिश्याच्या निधीचे प्रमाण ६०:४० असे आहे.

कृषि व पदुम विभागाच्या संदर्भ क्र.२ येथील दिनांक ०४ नोव्हेंबर, २०२० च्या शासन निर्णयान्वये सन २०२१ पासून कृषि विभागांतर्गत राबविण्यात येणाऱ्या योजनांची सर्व प्रक्रिया ऑनलाईन पद्धतीने पार पाडण्यासाठी महाडीबीटी-फार्मर पोर्टल सुरु करण्यात आले आहे. या

पोर्टलवर यांत्रिकीकरण योजनेअंतर्गत लाभसाठी शेतकऱ्यांचे अर्ज ऑनलाईन पद्धतीने घेऊन, कृषि आयुक्त यांचे स्तरावर ऑनलाईन सोडत पद्धतीने लाभार्थ्यांची निवड करण्यात येते. वार्षिक कृषि आराखडा तसेच लाभार्थी निवड याबाबतची कार्यवाही आयुक्त स्तरावर करण्यात येते.

मा.मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांनी दिनांक ०३ व ०४ एप्रिल, २०२५ रोजी पुणे येथे संपन्न झालेल्या महसूल परिषदेमध्ये दिलेल्या निर्देशानुसार विभागीय आयुक्त, जिल्हाधिकारी, उपविभागीय अधिकारी व तहसिलदार यांचे स्तरावरील शासन समित्यांचे सुसुत्रिकरण करण्याबाबत महसूल व वन विभागाच्या संदर्भ क्र.३ येथील दिनांक ०९ एप्रिल, २०२५ च्या शासन निर्णयान्वये निर्देश देण्यात आलेले आहेत. सदर शासन निर्णयान्वये गठीत करण्यात आलेल्या समिती क्र.१ यांनी विविध स्तरीय समित्यांचा अभ्यास करून याबाबतचा अहवाल सादर केला आहे वार्षिक कृषि आराखडा व लाभार्थी निवड यांची कार्यवाही आयुक्त स्तरावरून महाडीबीटी-फार्मर पोर्टलवर होत असल्याने तसेच, जिल्हास्तरावर वरीलपैकी कोणतीही कार्यवाही होत नसल्यामुळे सध्या जिल्हाधिकारी यांचे अध्यक्षतेखाली कार्यरत असलेली जिल्हास्तरीय कृषि यांत्रिकीकरण उपअभियान कार्यकारी समिती रद्द करण्याची शिफारस केली आहे. त्यानुसार जिल्हाधिकारी यांचे अध्यक्षतेखालील जिल्हास्तरीय कृषि यांत्रिकीकरण उपअभियान कार्यकारी समिती रद्द करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:

शासन निर्णय, कृषि व पदुम विभाग, क्र.कृयांयो-१०१४/प्र.क्र.१२४/४-अ, दिनांक ०३ जून, २०१४ अन्वये, केंद्र पुरस्कृत कृषि यांत्रिकीकरण उपअभियान योजनेच्या अंमलबजावणी व संनियंत्रणासाठी गठित करण्यात आलेली जिल्हास्तरीय कृषि यांत्रिकीकरण उपअभियान कार्यकारी समिती या शासन निर्णयाद्वारे रद्द करण्यात येत आहे.

सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून, त्याचा संकेतांक २०२५११२०१५३५०६९६०१ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षात्कृत करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(भुपेश अ. कोळी)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई,
२. मा.मंत्री (कृषि), मंत्रालय, मुंबई,
३. मा.विरोधी पक्षनेता विधानसभा/विधानपरिषद, विधानभवन, मुंबई

४. मा.राज्यमंत्री (कृषि), मंत्रालय, मुंबई,
५. सर्व संसद सदस्य/महाराष्ट्र विधानसभा/विधानपरिषद सदस्य,
६. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई,
७. अप्पर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, सर्व विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
८. आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
९. कुलगुरु, कृषि विद्यापीठे (सर्व)
१०. जिल्हाधिकारी (सर्व)
११. सर्व सन्माननीय विधीमंडळ सदस्य द्वारा विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
१२. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)
१३. सर्व संचालक/सहसंचालक, कृषि आयुक्तालय, पुणे
१४. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ
१५. विभागीय कृषि सहसंचालक (सर्व)
१६. जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी (सर्व)
१७. सर्व मुख्य वित्त व लेखाधिकारी (जिल्हापरिषद)
१८. सर्व कृषि विभाग अधिकारी, जिल्हापरिषद
१९. महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२, मुंबई / नागपूर (लेखापरीक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता)
२०. महालेखाकार(स्थानिय) निकाष लेखापरीक्षा व लेखा प्रतिक्षा भवन, १०१ महर्षी कर्वे मार्ग, मुंबई
२१. सर्व कोषागार अधिकारी
२२. व्यवस्थापकीय संचालक, राष्ट्रीय कृषि व ग्रामीण विकास बँक, मुंबई
२३. व्यवस्थापकीय संचालक, भुविकास बँक, मुंबई
२४. अध्यक्ष, सर्व जिल्हा परिषदा
२५. माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई -३२
२६. नियोजन विभाग (का.१४३१), मंत्रालय, मुंबई
२७. वित्त विभाग (कार्यासन-व्यय-१/अर्थसंकल्प-१३), मंत्रालय, मुंबई
२८. निवडनस्ती (का.८अ)